



СИЛА ДУХУ

№ 30 (925)

Видається з вересня 2003 року

25 липня 2023 року

Як встановлюють групу інвалідності залежно від діагнозу

Людина може втратити здоров'я через захворювання, травму чи її наслідки або мати вроджені порушення. Все це є підставою для встановлення групи інвалідності.

Зокрема, причинами інвалідності можуть бути:

- інвалідність з дитинства;
- загальне захворювання;
- нещасний випадок на виробництві (трудова каліцтво чи інше ушкодження здоров'я);
- професійне захворювання, пов'язане з трудовою діяльністю;
- поранення, контузії, каліцтва, інші захворювання.

Медико-соціальна експертиза визначає ступінь обмеження життєдіяльності людини, причину, час настання, групу інвалідності, сприяє проведенню заходів щодо реабілітації людини, пристосування її до суспільного життя.

У разі хронічних захворювань стан здоров'я може змінюватись як в кращу, так і в гіршу сторону. Тому необхідно проводити періодичні огляди для динамічного спостереження пацієнта. За результатами оглядів може бути прийняте рішення про зміну групи інвалідності.

Є перелік станів та захворювань, за яких відповідна група інвалідності встановлюється без зазначення строку повторного огляду. Він регламентується постановою КМУ від 21.01.2010 р. №10.

Нагадаємо критерії, за якими встановлюють I, II чи III групу інвалідності:

Люди з I групою інвалідності (підгрупи А і Б) мають найважчий стан здоров'я: вони не здатні до самообслуговування або можуть виконувати

лише окремі його елементи, потребують постійного стороннього нагляду/догляду/допомоги. Критерії встановлення I групи інвалідності – це нездатність до: самообслуговування, самостійного пересування, орієнтації (дезорієнтація), спілкування, контролювання своєї поведінки, навчання тощо.

Особи, яким встановлено II групи інвалідності, зазвичай мають значне обмеження життєдіяльності, проте можуть обслуговувати себе самі та не потребують постійного нагляду/догляду або допомоги. До критеріїв встановлення II групи інвалідності належать значні обмеження: самообслуговування (людина не може обходитися без допоміжних засобів або допомоги інших осіб), самостійного пересування, здібності до навчання, роботи, орієнтації або до спілкування, здатності частково чи повністю контролювати свою поведінку.

Люди з III групою інвалідності мають помірні функціональні порушення і обмеження життєдіяльності. Вони потребують соціальної допомоги і соціального захисту.

Критеріями для встановлення III групи інвалідності є обмеження: самообслуговування (людина потребує використання допоміжних засобів); самостійного пересування (пересування з великою втратою часу); навчання (можуть навчатися у закладах за-

*Продовження
на наступній сторінці*

Анонс

2 стор.

Всесвітній день мозку

3 стор.

Відкриття відділення трансплантації кісткового мозку у Львові підвищить доступність цього виду меддопомоги

4 стор.

Унікальна операція

5 стор.

«Голос кобзарів» у Переяславі

6 стор.

Створення системи реабілітації нового типу

7 стор.

Історія Талідоміду

**КОЖЕН ПЕРЕДПЛАТНИК
Є АКТИВНИМ УЧАСНИКОМ
РУХУ ЗА ПРАВА ЛЮДЕЙ
З ІНВАЛІДНІСТЮ**

*Передплата на незалежну
українську газету «Сила духу»
триває протягом всього року!*

Всеукраїнська газета «Сила духу» - друг, порадник та консультант людей з інвалідністю та усіх небайдужих.

На сторінках видання розглядаються питання соціального та юридичного захисту, працевлаштування та освіти, реабілітації та дозвілля людей з інвалідністю. А ще - поради психологів, кухарів, та астрологів.

Будьте з «Силою духу»!

**Читайте нас!
Передплачуйте нас!**

РАЗОМ МИ СИЛА!



Початок на попередній сторінці

гального типу за умови дотримання спеціального режиму навчального процесу або за допомоги інших осіб); праці (частково втрачають можливість для повноцінної трудової діяльності); орієнтації, спілкування; контролювання поведінки (частково контро-

люють в особливих умовах). Особи з інвалідністю III групи можуть навчатися та працювати, однак за умови забезпечення їх засобами компенсації фізичних дефектів чи порушених функцій організму, проходження реабілітації.

Національний контакт-центр МОЗ

– 0 800 60 20 19 – надає безоплатні консультації. Українці можуть отримати відповідь на будь-яке питання зі сфери охорони здоров'я, зокрема, і як продовжити термін дії довідки з інвалідності або повідомити про порушення ваших прав, зокрема вимагання грошей за проходження МСЕК.

Роз'яснення
НСЗУ



Всесвітній день мозку

22 липня - Всесвітній день мозку. Розповідаємо, як підтримати здоров'я головного органу людини та уникнути поширених захворювань, зокрема, інсульту. Адже від здоров'я мозку прямо залежать наші можливості мислити, діяти, відчувати та загалом жити.

5 порад, як зберегти мозок здоровим.

1. Займайтеся фізичними вправами. Це допомагає підтримувати нормальний приплив крові до мозку та знижує ризик інсульту. Намагайтеся займатися кілька разів на тиждень по 30-60 хвилин. Ви можете ходити, бігати, плавати, танцювати або виконувати будь-які інші вправи, що збільшують частоту серцевих скорочень.

2. Висипайтесь. Намагайтеся спати сім-вісім годин на добу поспіль, а не фрагментовано. Це допоможе знизити тривожність, якою зараз пронизане життя українців, та впоратися зі стресом. Також послідовний сон покращує пам'ять.

3. Харчуйтеся збалансовано. Уникайте алкоголю та куріння. У раціоні мають бути білки, жири та вуглеводи. Рекомендоване дієтологами співвідношення: 25%-25%-50%. Якісний білок можна отримати з риби, птиці, яєць або ж кисломолочних продуктів. Білок рослинного походження міститься у бобових, сочевиці, крупах, грибах. Джерело корисних жирів – морська риба, горіхи, насіння, нерафіновані рослинні олії. Вуглеводи, які дають мозку правильну енергію, це – листові зелені, овочі, каші та ягоди. Уникайте смаженої їжі.



4. Тренуйте мозок. Цей орган схожий на м'яз – його потрібно використовувати, аби не втратити. Щоб тримати мозок у формі, варто читати, вивчати іноземні мови, розгадувати кросворди, грати в шахи, вирішувати головоломки, збирати пазли тощо.

5. Регулярно звертайтеся до сімейного лікаря для профілактичних оглядів – перевіряйте артеріальний тиск, рівень цукру й холестерину в крові. У програмі “Доступні ліки” є препарати для профілактики інсультів та інфарктів. Це 30 лікарських засобів, шість із яких – повністю безоплатні для пацієнта, 24 – з частковою доплатою. Призначити ліки та виписати рецепт може сімейний лікар.

Нагадуємо, що лікування інсульту є безоплатним для пацієнтів у лікарнях, які мають договір із НСЗУ за пакетом “Медична допомога при гострому мозковому інсульті”.

Що робити онкопацієнтам, якщо в лікарні закінчилися препарати придбані державою?

Лікувальні заклади подають замовлення раз на рік на початку закупівельного циклу, спираючись на кількість своїх пацієнтів. Однак через початок повномасштабної війни багато українців перемістилися до інших куточків країни.

Тож як діяти, якщо такі ліки закінчилися в лікарні, де ви проходите лікування?

1. Зберіть усі документи, які підтверджують захворювання та потребу в конкретному препараті.

2. Перевірте, в яких лікарнях є залишки препарату, закупленого централізовано (інформація доступна за посиланням).

3. У разі можливості переїжджати – з усіма наявними документами, обстеженнями і призначеннями зверніться до лікарні, де є препарат, і отримайте його там. Важливо попередньо зв'язатися з закладом та уточнити, чи зможе він вас прийняти.

4. Якщо можливості переїжджати немає – зверніться до директора закладу, в якому ви проходите лікування, із заявою про забезпечення вас необхідним лікуванням, що входить до гарантованого пакету послуг. Копію заяви потрібно також надіслати до Національної служби здоров'я України (НСЗУ).

5. Проконсультуйтеся з лікуючим лікарем/директором закладу, де ви проходите лікування щодо можливості перерозподілу препарату з тих лікарень, де він є в наявності. До цього процесу також залучається обласний департамент охорони здоров'я (ДОЗ). В такому разі необхідно написати заяву на ім'я керівника ДОЗ з копією на директора лікарні, де ви проходите лікування. Питання перерозподілів лікарських засобів вирішуються між ДОЗ/керівниками закладів – такий порядок доступний для ДОЗ з огляду на постанову КМУ №298.

Прес-служба Міністерства охорони здоров'я України

Віктор Ляшко: Відкриття відділення трансплантації кісткового мозку у Львові підвищить доступність цього виду меддопомоги для всіх українців

Розвиток медицини неможливий без розвитку високотехнологічних напрямів. Важливо працювати над тим, щоб вони ставали все доступнішими для українських пацієнтів. На цьому наголосив міністр охорони здоров'я України Віктор Ляшко під час відкриття відділення гематології та трансплантації кісткового мозку на базі КНП «1 територіальне медичне об'єднання м.Львова».

«Навіть в умовах війни ми продовжуємо розвивати високотехнологічні напрями медичної допомоги. Трансплантація - один з них. Лише за шість місяців цього року вже проведено 257 трансплантацій. Це майже 70% від кількості трансплантаційних втручань, які були виконані протягом минулого року, і понад 80% - порівняно з 2021 р. Фактично це означає, що кожного дня два або три пацієнти отримують допомогу методом трансплантації. А отже, вона стає все доступнішою для українців. Зростають і показники трансплантацій гемопоетичних стовбурових клітин. Їх проводять вісім медичних закладів в Україні, які за шість місяців виконали 157 пересадок кісткового мозку, з них 29 - дітям. Найбільше пацієнтів - 35 - отримали таку медичну допомогу в НДСЛ «Охматдит», 33 - в Національному інституті раку, 24 - Черкаському клінічному онкологічному центрі. Від сьогодні розширюються потужності для такої трансплантації в Львові. Хочу підкреслити, що відкриття відділення трансплантації кісткового мозку сьогодні у Львові - це подія не лише для Львова, але і для усієї України. Враховуючи активні обстріли та бойові дії на півдні та сході нашої країни, розширення потужностей у Львові - можливість забезпечити медичну допомогу людям з усіх куточків України», - зазначив Віктор Ляшко.

Загальна площа нового відділення близько 2000 м². Воно займає два поверхи. На першому поверсі розміщено відділення гематології та денний стаціонар, який складається

з 8 палат загальною місткістю 18 ліжок. На другому поверсі знаходяться 9 одномісних боксів, у яких після операції з пересадки кісткового мозку пацієнти проводитимуть від одного до трьох місяців — доки тканина приживеться.

У відділенні проводитиметься діагностика та лікування дорослих і дітей з гематологічною патологією широкого спектра. Тут забезпечена можливість надання замкненого циклу допомоги гематологічним пацієнтам: від ініціальної діагностики, встановлення групи ризику, забезпечення первинного лікування, лікування рецидивів та проведення трансплантації кісткового мозку у разі показів. Також у відділенні здійснюватиметься супровід пацієнтів у післятрансплантаційний період, що включатиме боротьбу з реакцією «трансплантат проти господаря» таким методом, як екстракорпоральний фотофорез. Завдяки наявності інтенсивної терапії на території відділення пацієнту буде надаватися допомога навіть у разі життєвозагрозливих станів.

Для того, аби забезпечити КНП «1 територіальне медичне об'єднання м. Львова» всім необхідним для роботи відділення медичним обладнанням, у грудні 2021 року держава виділила субвенцію в сумі майже 30 млн грн, з яких було використано 26,5 млн.

Нагадаємо, нещодавно у Ковелі вдруге за час повномасштабної війни провели мультиорганне вилучення донорських органів та пересадку серця.

Прес-служба Міністерства охорони здоров'я України



ІНФОРМУЄ директорка Департаменту соціального захисту населення Полтавської ОДА Людмила КОРНІЄНКО

Нові підходи до надання допомоги на проживання ВПО

Кабінетом Міністрів України 11.07.2023 прийнято постанову №709 «Деякі питання підтримки внутрішньо переміщених осіб», якою визначено нові підходи до надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам.

Запитання: Чи потрібно звертатися і куди, щоб виплати ВПО продовжували виплачувати?

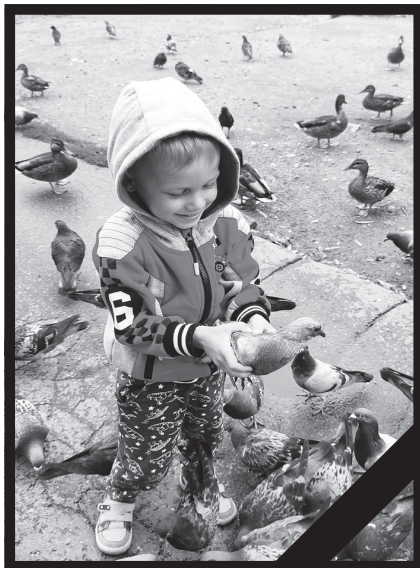
Відповідаємо: Для всіх внутрішньо переміщених осіб, які вже отримують допомогу, з 1 серпня 2023 р. її виплату буде продовжено автоматично на 6 місяців, тобто по січень 2024 р., включно.

Допомога продовжується для всіх внутрішньо переміщених осіб, які проживають в Україні і є внутрішньо переміщеними особами у раніше призначених розмірах:

- для осіб з інвалідністю та дітей – 3 тис. грн на місяць;
- для інших категорій осіб – 2 тис. грн. на місяць.

Важливо! Виплата допомоги буде продовжена автоматично, без необхідності додаткового звернення. У разі виникнення додаткових питань щодо надання або продовження виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам надаємо телефон обласної безкоштовної гарячої лінії Департаменту соціального захисту населення: 0800500620.





Унікальна операція

Днями Україну сколихнула новина, яка має повне право називатися сенсацією. В Інститут серця МОЗ України 6-річній дівчинці пересадили серце, на яке вона чекала 1,5 року. Унікальність цієї трансплантації саме в тому, що вперше донором стала дитина.

Соломійка народилася абсолютно здоровою дитиною. Чотири роки тому в результаті перенесеної звичайної вірусної хвороби отримала ускладнення на серце і страшний діагноз, наче вирок - кардіоміопатія.



В Україні 30 дітей потребують трансплантації. Щодня, щохвилини, їх батьки в очікуванні головної новини - «Донор є». Про це було добре відомо мамі хлопчика, яка сама є медиком. Її 4-річному сину лікарі констатували смерть мозку, причина - крововилив в мозок, спричинений аневризмою.

Неможливо підібрати слів та стримати сльози, дивлячись на світліну, де мама слухає серце своєї дитини в грудях іншої. Вся країна із вдячністю захоплюється великодушним вчинком цієї жінки.

За згодою батьків хлопчика троє дітей отримали донорські органи й можливість жити. Історія цієї трансплантації змусила сотні тисяч людей задуматися про те, що будь-хто може потребувати пересадки органів, але не кожен її зможе дочекатись. Вічна пам'ять маленькому янголятку, батькам сил пережити цю величезну втрату.

Соломійці та її батькам швидкої та легкої реабілітації.

Всією нашою великою командою вболіваємо за вас та робимо все можливе! Життя завершується - життя продовжується.

Інститут серця МОЗ

ФОТОФАКТ

Бренд L'Oréal Group представили інновацію у сфері краси - Narpa від Lancôme — це технологія, що допомагає людям з порушенням рухової функції рук робити макіяж впевнено та незалежно.



РОЗ'ЯСНЕННЯ НСЗУ

Національна служба здоров'я України продовжує відповідати на поширені питання, які ви залишаєте. Сьогодні відповідаємо на питання щодо створення призначення пацієнту в посттрансплантаційному періоді ліків за програмою реімбурсації.

- Чи може лікуючий лікар виписати пацієнту після перенесеної трансплантації електронний рецепт за програмою реімбурсації?

- Електронний рецепт за напрямом "Лікарські засоби для осіб у посттрансплантаційному періоді" виписує виключно трансплант-координатор на основі призначень лікаря-трансплантолога (або лікуючого лікаря іншої спеціальності).

- Куди повинен звертатися пацієнт після перенесеної трансплантації та виписки з лікарні?

- Пацієнт з такою випискою звертається до трансплант-координатора Центру трансплантації. Трансплант-координатор вносить медичну інформацію до ЕСОЗ, створює план лікування на основі призначень лікаря-трансплантолога (або лікуючого лікаря іншої спеціальності) та направлення на планове обстеження для визначення необхідності зміни плану лікування, а також виписує електронний рецепт.

Більше інформації про ведення пацієнтів після трансплантації ви можете дізнатися в онлайн-курсі "Ведення електронних медичних записів пацієнтів у посттрансплантаційному періоді для призначення лікарських засобів за програмою реімбурсації".

ВІСТІ З РЕГІОНІВ

«Голос кобзарів» у Переяславі



22 липня, на запрошення голови Київської обласної організації ВОІ СОІУ Любові Онопрієнко, представники організацій осіб з інвалідністю Полтавщини, на чолі з Сергієм Чумаком, відвідали культурно-просвітницький захід «Голос кобзарів», організований Громадською ініціативою «Корінь нації», що відбувся на території просвітницького центру Переяслава.

Співорганізатором цього, без перебільшення, грандіозного заходу виступила, серед інших, й Київська обласна організація Всеукраїнської організації «Союз осіб з інвалідністю України».

Неймовірною була географія учасників: гості з різних куточків України та світу – від Києва й Ірпеня до Мощуна й Житомира, Полтави й Березані, від представників сусідніх громад до гостей із США, Франції, Бельгії, Німеччини та Чехії.

Цех-майстер Київського кобзарського цеху, Микола Товкайло розповів про кобзар-

ство, онаочнив різницю між бандурою і кобзою та виконав кілька композицій на бандурі.

Кобзарі Київського кобзарського цеху Сергій Вовченко та його побратим Віталій з Ірпеня виконали історичні думи та псалми на бандурі та кобзі, зокрема з репертуару Остапа Вересая.

У приміщенні просвітницького центру виступило кілька колективів, зокрема «Дівчата з України» та «Злагода», які продемонстрували глядачам національні костюми 300-річної давнини (!). Було тут місце й майстер-класам, мультфільмам для дітей, виставці ляльок-мотанок та петриківського розпису.

Вразила своєю красою й виставка-показ українського одягу: на імprovізований подіум, у супроводі кобзарів, виходили вихованки Переяславського ЦПТО та учасниці Міжнародного жіночого руху «За сімейні цінності», одягнені в український стрій, які вже демонструвалися в багатьох країнах світу.

«Наша мета – зберегти і популяризувати, зокрема для молодшого покоління, нашу культуру та кобзарське мистецтво. Це дуже світла й знакова для нас подія, яка підкреслює історичність і духовність нашого міста. Кобзарі – це носії духовної й історичної теми, тому у нас світле майбутнє», – зазначив ведучий заходу Микола Богатир.

«Люди живуть цим, передають це у спадок. Це дуже цінно, і ми дякуємо усім хто нам допомагає. Зокрема волонтерам, які дали кошти на продовження оренди нашого Центру на 5 років. Вдячні що міська влада нас почула», – розповідає Любов Онопрієнко, одна з організаторок заходу. – «Мова про Центр спільнотворення, де працюватимуть психологи та соціальні працівники, юристи і просвітники. Тож ми зробимо усе можливе, аби хлопці, які повертатимуться з війни чи вважатимуться потерпілими від її наслідків, а також люди з інвалідністю, мали змогу зустріти тут однодумців, провести заходи, які будуть відроджувати наше слово, пропагувати культуру і традиції. Наразі ми шукаємо конкурси й гранти, спонсорів для побудови вбиральень, пандусів та іншого необхідного для того аби зробити усе задумане на прийдешні 5 років якнайкраще».

Єва ІНІНА





ТОЧКА ЗОРУ

Створення системи реабілітації нового типу



Перші зміни часто бувають тихими й непомітними. Приймають нові закони чи поправки до старих, розробляють регламенти й норми, інструкції та інші папери. В поодиноких закладах починають працювати по-різному. Поширюється інформація та досвід. Часто на це більшість людей не звертають увагу. А потім в якийсь момент неначе запускається ланцюжкова реакція, яку вже неможливо ігнорувати.

І ось вже в Україні починається створення системи реабілітації зовсім нового типу, план розвитку якої представив Міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко Президенту Володимиру Зеленському.

Згідного цього плану в кластерних та надкластерних лікарнях будуть працювати власні стаціонарні реабілітаційні відділення. Також планується запустити 6 великих спеціалізованих реабілітаційних медзакладів національного рівня. Всього планується створити 136 таких неспеціалізованих реабілітаційних відділень.

Це допоможе створити 5250 місць, які зможуть в рік надавати послуги з якісної фізичної реабілітації більше, ніж 120 тисячам осіб. Йдеться в першу чергу про людей, які отримали травмами хребта та шиї, які потребують психологічного відновлення або знаходяться в апалічному стані, але перелік людей, які зможуть отримати допомогу значно ширший.

Орієнтиром у створенні цієї моделі стала система реабілітації в Ізраїлі, яка розрахована на те, щоб надавати допомогу як військовим зі специфічними травмами, так і цивільним людям. Отже, не втратить актуальності навіть після війни й не призведе до утворення надлишку реабілітаційних відділень.

Ця концепція - невіддільна частина підготовки Доктрини України про повоєнну трансформацію, яка була ініційована Президентом. Її впровадження з боку Міністерства охорони здоров'я України вже розпочалося.

Тетяна ЛОМАКІНА, радниця - уповноважена Президента України з безбар'єрності

СЬОГОДЕННЯ

Як обрати психолога собі чи дитині

Знайти спеціаліста, якому ви довіритесь і зможете відкритись, - задача не з легких. Але від того, з ким ви працюватимете, значною мірою залежить кінцевий результат терапії. Тож поставтеся до вибору відповідально. І головне - пам'ятайте, що невідале спілкування з одним спеціалістом не означає, що психологія «не діє», або ви - «невиліковні».

Алгоритм, який допоможе обрати психолога:

Рекомендації. Багато людей знаходять своїх спеціалістів за рекомендаціями від знайомих, колег. Цей спосіб має право на існування, але враховуйте, що всі люди різні, а отже - спеціаліст, який підійшов вашому другу, може абсолютно не підійти вам.

Щодо дитячого психолога - можна запитати рекомендації в школі або садочку, де навчається дитина. Зазвичай в навчальних установах є психологи, які можуть дати пораду.

Освіта. Якщо вам треба полікувати зуби, то ви довіритесь лікарю-стоматологу, який здобув відповідну освіту, а не другу, який пройшов тримісячні медичні курси. Так само і з психологами. Людина, яка має, приміром, економічну освіту і пройшла курси з психології - це не психолог.

Психолог повинен мати вищу освіту за напрямом «Психологія», а у психіатра взагалі обов'язково має бути медична освіта, адже він може виписувати медикаментозне лікування. Запитайте у фахівця про його освіту та професійну підготовку: «Де ви навчалися, за яким напрямом здобули освіту?» Це звичайна практика, і, як правило, психологи радо діляться інформацією про свою освіту й досвід. Якщо ж йому не сподобається ваше запитання, то, може, і не варто зв'язуватися із таким «спеціалістом».

Якщо ви шукаєте психолога дитині - зверніть увагу, чи є у спеціаліста дитяча спеціалізація. Також варто запитати, чи проходить він групову або індивідуальну супервізію, під час якої радяться та набираються досвіду в більш досвідчених колег.

Запитайте психолога про підходи в роботі. Якщо вони вам не знайомі - дізнайтеся більше, щоб зрозуміти, чи відгукуються вам ці методи роботи та стратегії.

Відгуки. Якщо спеціаліст публічно веде сторінки - подивіться, що саме він там пише. Почитайте статті, якщо такі є в доступі, та відгуки. Це допоможе краще дізнатись про спеціаліста та його погляди.

Домовтесь про пробну зустріч. Сформуйте список запи-



СЬОГОДЕННЯ

тань, проговоріть свої тривоги. Це нормально – спробувати й, раптом що, шукати далі спеціаліста, з яким комфортно. Ви не зобов'язані працювати з першим, до кого звернулися.

Уважно послухайте, що вам говорить психолог, чи обіцяє, що ви за один сеанс вирішите всі проблеми? Чи може одразу ставить всі діагнози за перші дві хвилини розмови? Це «червоні прапорці», які говорять про те, що перед вами не кваліфікований спеціаліст.

Дитячий психолог насамперед консультує батьків, адже саме вони допомагають дітям впоратись із травмою, особливо у разі терапії для маленьких. На прийомі спеціаліст

може ставити питання як дітям, так і батькам. Він також може попросити вас вийти, щоб дитина не відчувала «нагляду» і могла розслабитись — це може бути особливо важливим для підлітків. Ви можете не погоджуватись на ці умови, якщо не вважаєте це доречним.

Психотерапія - це зона довіри, тож якщо вам щось не сподобалось, ви маєте обговорити це зі своїм терапевтом. Якщо боїтесь чи не можете, то навряд чи ваша взаємодія проходить коректно. Так само прислухуйтеся до дитини і ставте її комфорт в роботі з терапевтом на перше місце.

Прес-служба Міністерства охорони здоров'я України

Історія Талідоміду

Чому в доказовій медицині таку увагу приділяють дослідженням? Чому вони настільки складні, багаторазові та довготривалі? Так було не завжди, та кілька важких та трагічних уроків сформували систему доказової медицини, яку ми знаємо. І про одну таку історію я хочу розповісти зараз.

У 1954 р. німецька фармацевтична компанія планувала розробити новий антибіотик. Один з отриманих зразків саме протимікробної дії не показав, проте фахівці компанії вирішили використовувати його як протисудомне. Але судом він також не зупиняв. Та досліді на щурах показали, що ліки є безпечними й не мають побічних ефектів навіть при багаторазовому підвищенні рекомендованої дози. Пробні зразки розіслали лікарям за принципом «Гірше не буде», і ще раз, вже на практиці підтвердили: проти судом препарат неефективний. Проте він дає непоганий заспокійливий та снодійний ефект та ще й пригнічує нудоту.

Треба сказати, що в ті часи ефективних та безпечних заспокійливих не було, тож такий препарат одразу став топом продажів. Особливо полюбили його назначати вагітним жінкам, в яких і безсоння, і нудота, і нерви - часта проблема.

Маркетингова кампанія була дуже агресивною, продажі йшли під десятками торгових найменувань у десятках країнах. І ось компанія-виробник вирішила, що готова виходити на американський ринок.

Почалася маркетингова кампанія, на склади було завезено десятки тисяч коробок, налагоджені контакти з лікарями... І все це напередодні Різдва, коли традиційно продажі заспокійливих стрибають чи не до неба. А тут - просто мрія: ефективне та ще й безпечне заспокійливе й снодійне, нова марка, вдалий час для старту. Правда, вже стало відомо, що у людей «безпечний» препарат може спровокувати запалення нервів - неврит... Проте проведені дослідження ігнорували цю проблему.

До старту продажів та отримання величезного прибутку залишалась єдина формальність - отримати дозвіл Управління за контролю якості харчових продуктів та лікарських засобів. Ніхто не очікував якихось перепон та й взагалі глибокого вивчення питання. Медикамент відомий, використовується в багатьох країнах, відгуки гарні - тож потрібен лише підпис, і почнуться Великі Продажі.

Та на щастя всієї країни посаду контролера щойно зайняла Френсіс О'Келі. Вона передивилась результати випробування та сказала, що вони не є достатніми. По-перше, піддослідні тварини аж ніяк не реагували на препарат, тож є вірогідність, що він у них просто не засвоюється, тому й не викликає побічних ефектів. По-друге, компанія прихова-

ла інформацію про неврит, тож могла приховати й ще щось.

Після цього на жінку, яка лише місяць як почала працювати на цій посаді, почався шалений тиск з усіх боків, та вона тримала його. Тримала, аж поки з країн, де Талідомід використовувався, почалися доноситися тривожні звістки, що він таки має побічні ефекти. І неврити - ще й не найгірше. Найгірше трапляється, коли його приймають вагітні жінки, адже цей препарат викликає катастрофічні порушення розвитку плоду. Через прийом вагітними жінками Талідоміду народилось близько 12000 дітей з важкими порушеннями розвитку, частіше за все - з відсутніми чи сильно деформованими кінцівками. Більшість цих дітей не дожили й до першого свого дня народження.

Після цих повідомлень почалася паніка, яка мала дуже далекі наслідки. Препарат відізнали, а головне - тотально змінили практику перевірки нових медичних засобів та методів лікування. Тепер вони проходять багаторазову перевірку, яка має довести не лише їхню безпечність, а й ефективність. Френсіс О'Келі стала національною героїнею, яка врятувала від страшної участі тисячі дітей.



Техніка безпеки написана кров'ю, і ця історія допомогла сформувати сучасну систему доказової медицини, в якій безпека людей знаходиться на першому місці.

До речі, ця історія мала продовження. Запаси препарату лишилися в деяких лікарнях та клініках, і за кілька років після талідомідової трагедії лікар, який працював з людьми, що страждали на проказу, дав пацієнту Талідомід, щоб покращити сон. І несподівано тому стало набагато краще. Потім такий самий ефект спостерігали з деякими онкологічними пухлинами.

Тому Талідомід використовують і зараз, але з дуже суворою застереженнями, а всі інші нові ліки та методи лікування спочатку проходять детальне вивчення, щоб не допустити повторення цієї трагедії.

Тетяна ЛОМАКІНА, радниця - уповноважена Президента України з безбар'єрності



АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ НА НАСТУПНИЙ ТИЖДЕНЬ



ОВЕН (21.03-20.04). Цього тижня ви, як і раніше, ганятиметеся за удачею, і доля надасть вам можливість її зловити. Підвищиться ваш авторитет та творчий потенціал. Намагайтеся розширити своє коло спілкування, і перед вами відкриються нові можливості з привабливими перспективами. Тільки треба контролювати свої емоції та не приймати поспішних рішень. У вихідні намагайтеся приділяти більше часу дітям.



ТЕЛЕЦЬ (21.04-21.05). Зосередьтеся на роботі, відкладіть на потім сумніви та особисті питання, зараз час робити кар'єру та проявити себе. Постарайтеся бути терплячими до незначних недоліків оточуючих, інакше ваші постійні причіпки по дрібницях можуть винищити будь-кого. У п'ятницю друзі допоможуть упоратися з деякими проблемами. Обережніше з бажанням усіх обігнати та із прагненням все змінити.



БЛИЗНЮКИ (22.05-21.06). Ви випромінюватимете оптимізм протягом усього тижня і цим притягуватимете оточуючих. На вас чекають романтичні побачення, ніжні зізнання і навіть, не виключено, що пропозиція руки та серця. Ваші творчі ідеї будуть дуже потрібні. Можете розраховувати на прибуток. Другу половину тижня присвятіть відпочинку та розслабленню.



РАК (22.06-23.07). На цьому тижні перед вами відкриються нові перспективи. Хоча з ризикованими планами та діями бажано почекаати. Але ваша активність, без зайвої емоційності, буде результативною. Ваші робочі справи постарайтеся завершити у визначений термін, щоб у вихідні спокійно відпочити. Неділю присвятіть відновленню сил та спілкуванню з друзями.



ЛЕВ (24.07-23.08). Тиждень буде сповнений подіями та зустрічами, так що нудьгувати вам не доведеться. У професійній сфері можливі зміни на краще, якщо ви не лінуватиметеся. Цей тиждень чудово підійде для втілення довгоочікуваних проєктів та сміливих планів. Можуть надійти вигідні пропозиції. Чим свідомішими та злагодженішими будуть ваші дії з колегами, тим кращим виявиться результат.



ДІВА (24.08-23.09). Бажано зараз нічого різко не міняти. Постарайтеся не виявляти почуття, що переповнюють вас, - це може не сподобатися тим, хто поруч з вами. Остерігайтеся давати приводи для пліток, виявіть дисциплінованість та зібраність. У п'ятницю ви відчуєте приплив сил, немовби відкриється друге дихання. Скористайтеся цією можливістю і вирішіть проблеми, що давно накопичилися.



ТЕРЕЗИ (24.09-23.10). Рішучість та стрімкість – ось ваші основні козири, тягти не варто. Намагайтеся спокійно сприйняти інформацію не зовсім приємного змісту. У середу удача сприятиме тим, хто збирається вирушити у далеку подорож. Постарайтеся порівнювати свою силу і не тиснути на оточуючих своїм авторитетом. У п'ятницю варто приділити більше часу сім'ї. У вихідні вам буде добре у колі друзів.



СКОРПІОН (24.10-22.11). Цього тижня вам знадобиться максимальна зосередженість на роботі, зате очікується солідний прибуток. Настає ваш час, час нарешті згадати і про себе коханого. Сміливо втілюйте у життя свої мрії та фантазії. У той же час постарайтеся залишатися реалістом і не переоцінювати свої сили та можливості. В особистому житті на вас чекають приємні зміни.



СТРІЛЕЦЬ (23.11-21.12). Тиждень буде вдалим. Втім, постарайтеся зайвий раз не потрапляти на очі начальству. Нині не час для рішучих дій. Вам варто реально розраховувати свої сили, перевантаження можуть несприятливо позначитися на здоров'ї, особливо в середині тижня. Захистіть себе від непотрібних контактів. Приділіть собі більше часу та уваги, щоб зберегти душевну рівновагу.



КОЗЕРІГ (22.12-20.01). Вам доведеться щось змінювати або у відносинах із близькими людьми, або з колегами. У понеділок для здійснення вашого задуму знадобиться терпіння та вміння наполягти на своєму. Однак важливо не допускати агресії. Постарайтеся пом'якшувати розпал пристрастей і перемикайте увагу оточуючих на приємні думки. Зростає ваша комунікабельність і удачливість щодо нових знайомств.



ВОДОЛІЙ (21.01-19.02). у ваших же інтересах висловлювати свої думки виразно і логічно, тоді ви швидко досягнете порозуміння з оточуючими. На вас чекає кругообіг справ, в який після вимушеної перерви ви поринете з радістю. Вдасться зав'язати цікаві знайомства, отримати цінну інформацію та укласти вигідний контракт, і все це у невимушеній обстановці. У вихідні відпочивайте, веселіться, радійте думки.



РИБИ (20.02-20.03). Не дозволяйте користуватися вашою добротою, навчіться казати «ні», коли це справді необхідно. У ситуації, що склалася, вам дуже допоможуть гнучкість мислення і вміння відчувати співрозмовника. Не давайте волю почуттям та емоціям при спілкуванні з родичами, є ризик розриву стосунків. Бережіться у вівторок, у цей день ваші таємниці можуть вплинути назовні.



**Газета
«Сила духу»**

Реєстраційний № KB 13063-1947 PR

Засновники: ПОО ВО COIY, ВО COIY

Видається за підтримки ВО COIY

Адреса редакції: 36000,
м. Полтава, вул. Соборності,
45, кімната 105.
тел/факс (0532)56-95-60.

Головний редактор:
Сергій Чумак.

E-mail: sergiy229@ukr.net
gazeta-sd@ukr.net

Редакція не завжди
поділяє точку зору авторів
публікації. Автор несе
повну відповідальність
за достовірність інформації.
Редакція залишає за собою
право скорочувати
і редагувати матеріали.

Підписний індекс: 91664

Віддруковано:

ТОВ «Прес Корпорейшн Лімітед»,
21034, м. Вінниця, вул. Чехова, 12а,
Тел.: (0432) 55-63-97, 55-63-98

Підписано до друку: 24.07.2023 р.

Тираж: згідно заявки

Замовлення: № 2312530